

Täpläkukkajäärä

Rödbent blomblock
Rutpela maculata

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Täpläkukkajäärä on varsin kookas (14–18 mm), mutta hoikka, keltamustakirjava kukkajäärä. Sen peitinsiivet ovat pitkät ja voimakkaasti kapenevat. Pää ja etuselkä ovat mustat. Keltaisissa peitinsiivissä on yleensä musta kärki ja musta poikkivyö sekä mustia täpliä, mutta väritys voi myös vaihdella. Täpläkukkajäärä muistuttaa nelivyöjäärrä (*Leptura quadrfasciata*) ja äärimmäisen uhanalaista tammikukkajäärrä (*Strangalia attenuata*). Nelivyöjäärä on kuitenkin leveämpi ja mustajalkainen, ja sen peitinsiipien kuviointi on yleensä selvemmin poikkivöinen. Tammikukkajäärä on puolestaan täpläkukkajäärrä kapeampi ja sen peitinsiivet ovat väriltään kellanpunaiset–mustat.

Elinympäristö ja levinneisyys

Täpläkukkajäärä elää monilla eri lehtipuilla tai toisinaan myös havupuilla. Skandinaviassa lajia on tavattu mm. tamella, pähkinäpensaalla ja pyökillä. Suomessa täpläkukkajäärä lisääntynee myös koivulla tai lepällä, mutta toukkahavaintoja ei ole Suomessa tehty. Lajin toukat elävät pehmeäksi valkolahonneessa puussa, yleensä ohuehkoissa rungoissa ja kannoissa, usein lähellä maanpintaa. Toukka koteloituu puun sisään, ja aikuisia yksilöitä tapaa heinä–elokuussa. Ne käyvät kukilla, erityisesti karhunputkella. Suomessa täpläkukkajäärrä tavataan vain suppealla alueella Saimaan ympäristössä, Puumalassa ja Taipalsaarella. Myös Ahvenanmaalta on pari tuoretta havaintoa. Varsinais-Suomesta on kaksi yksittäishavaintoa 1900-luvun alkupuolelta.

Nykytila ja uhkatekijät

Täpläkukkajäärän esiintymistä rajoittavat ilmeisesti ilmasto-tekijät. Se kärsii elinympäristöiksi sopivien lahopuiden vähentymisestä metsissä. Lisäksi sitä uhkaavat metsien puula-juhteiden muutokset ja rakentaminen. Täpläkukkajäärän elinpaikkoja ei ole suojeltu.

Hoitosuositukset

Täpläkukkajäärän esiintymispaikalla tulisi säästää kuolevat ja kuolleet pysty- ja maapuut, erityisesti lehtipuut. Suositukset tarkentuvat, jos lajin elintavoista saadaan tarkempia tietoja.

Lähteet

Heliövaara, K., Mannerkoski, I. & Siitonen, J. 2004. Suomen sarvijäärät. Tremex press Oy, Helsinki. 374 s.

Kuva: Juhani Päivärinta